

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “ES Apputeksnētāju iniciatīvas pārskatīšana. Jaunais kurss attiecībā uz apputeksnētājiem””

(COM(2023) 35 final)

(2023/C 349/26)

Ziņotāja: **Jarmila DUBRAVSKÁ**

Līdzziņotājs: **Veselin MITOV**

Atzinuma pieprasījums	Eiropas Komisija, 24.1.2023.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 304. pants.
Atbildīgā specializēta nodaļa	Lauksaimniecība, lauku attīstība un vide
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	28.6.2023.
Pieņemts plenārsesijā	13.7.2023.
Plenārsesija Nr.	580
Balsojuma rezultāts (par/pret/atturas)	182/0/3

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) atbalsta Komisijas vērienīgo paziņojumu ⁽¹⁾ kā reakciju uz savvaļas apputeksnētāju iznīkšanas tendenci Eiropas Savienībā. Tomēr Komiteja uzskata, ka piecus gadus pēc sākotnējās iniciatīvas nav panākts pietiekams progress, īpaši attiecībā uz vajadzīgo datu iegūšanu, kas veicinātu politikas pasākumu īstenošanu. EESK norāda, ka ierosināto pasākumu īstenošanai nav skaidras pārvaldības, un mudina dalībvalstis ātri apstiprināt šo paziņojumu.

1.2. Apputeksnētāju iznīkšanu saista ar dažādiem faktoriem, kuru vidū ir barības avotu nepietiekamība, augsekas neizmantošana, pesticīdu lietošana dažādās dalībvalstīs, pesticīdu patēriņš uz vienu lauksaimniecības zemes hektāru, pilsētu un lauku iedzīvotāju rīcība, svešzemju kukaiņu un augu sugu invāzija, plēsēji, biškopju izmantotās apsaimniekošanas metodes, patogēniskās infekcijas, tostarp vīrusi, un klimata pārmaiņu radītās problēmas. Komiteja atzinīgi vērtē Eiropas mēroga Apputeksnētāju uzraudzības un pārvaldības shēmas (EU-PoMS) ieviešanu.

1.3. EESK uzskata, ka visās dalībvalstīs ir ļoti svarīgi uzlabot administratīvās spējas un stiprināt publisko iestāžu, privātā sektora ieinteresēto personu, pētniecības iestāžu un lauksaimniecības nozares ieinteresēto personu sadarbību. Komiteja arī uzsver, ka šajā jomā trūkst kvalificētu speciālistu.

1.4. Komiteja uzstājīgi mudina piešķirt ievērojamu finansējumu pētniecībai, izstrādei un inovācijai, lai apkopotu svarīgus zinātniskos datus, un īstenot attiecīgas iniciatīvas, lai apturētu apputeksnētāju populāciju samazināšanos, arī programmā “Apvārsnis Eiropa”. Lai nodrošinātu valstu datu apkopošanu un analīzi, ir vajadzīga koordinācija ES līmenī, izmantojot īpašu ES platformu apputeksnētājiem, kas garantētu brīvu piekļuvi datiem.

1.5. EESK aicina izveidot programmu un stratēģiju tādām pilsētu teritorijām, kas labvēlīgas apputeksnētājiem, izvēršot zemes izmantošanas pārvaldības praksi tā, lai veicinātu apputeksnētāju daudzveidību un lai pilsētu un piepilsētu reģionos saglabātu dabiskās dzīvotnes.

1.6. Lai panāktu ievērojamu progresu, Eiropas Savienībai un dalībvalstīm ir ātri jādalās zināšanās un jākoncentrē pētniecība uz ilgtspējīgu lauksaimniecības praksi un efektīvām integrētās augu aizsardzības (IAA) metodēm.

⁽¹⁾ COM(2023) 35 final.

1.7. EESK aicina, izmantojot valstu un reģionālās saimniecību konsultatīvās sistēmas, pienācīgi izglītot lauksaimniekus par vides pasākumiem, kas ietver apputeksnētājiem nekaitīgu zema riska pesticīdu un IAA izmantošanu. Vajadzīgas arī apmācības programmas, kuru mērķis būtu uzlabot zināšanas par apputeksnētāju ekoloģiju, to identificēšanu un dzīvotņu atjaunošanu.

1.8. Komiteja aicina veikt ES pētījumu, lai sniegtu precīzus datus par telesakaru antenu radītā elektromagnētiskā starojuma ietekmi uz savvaļas apputeksnētājiem to dabiskajās dzīvotnēs, un izstrādāt vajadzīgos politikas pasākumus, lai nodrošinātu efektīvu apputeksnētāju aizsardzību.

1.9. EESK uzsver, ka, izmantojot satelītdatus, ir jāizveido ES mēroga gaismas piesārņojuma rādītājs, lai novērtētu un novērotu reģionālo un vietējo ietekmi uz apputeksnētājiem.

1.10. Komiteja atzinīgi vērtē Komisijas lūgumu Reģionu komitejai atbalstīt apputeksnētāju iniciatīvas īstenošanu, taču pauž nožēlu, ka līdz šim nevienā no abām iniciatīvām ne reizi nav minēta EESK, īpaši ņemot vērā tās spēju popularizēt šo stratēģiju dažādās ieinteresēto personu kategorijās, tostarp palielinot valstu sociālo partneru, pilsoniskās sabiedrības organizāciju un iedzīvotāju informētību.

1.11. Komiteja uzsver: lai attaisnotu Komisijas paziņojumā izklāstītās cerības un nodrošinātu konsekveni starp dažādiem politikas pasākumiem un instrumentiem, kas ietekmē savvaļas apputeksnētāju aizsardzību, ir vajadzīgs pienācīgs finansējums. Jāparedz arī finansējums labākai visas sabiedrības informēšanai par apputeksnētāju skaita samazināšanos un ietekmi uz mūsu dzīvi, kā arī par bezdarbības ietekmi uz nākamajām paaudzēm.

1.12. Lai pesticīdu riska novērtēšanas un lietošanas posmā aizsargātu savvaļas apputeksnētājus, ir svarīgi īstenot stingrus pasākumus. EESK aicina nodrošināt lielāku pārredzamību par pesticīdu lietošanu Eiropas Savienībā un trešās valstīs.

1.13. Visefektīvākais risinājums būtu pasaules mēroga vienošanās par sintētisko pesticīdu lietošanas samazināšanu, nodrošinot vispārēju apņemšanos un godīgu konkurenci. Lai gan tas šķiet grūts uzdevums, ir vajadzīga visaptveroša pieeja un starptautiskajās sarunās jārikojas aktīvāk. Ir jānotiek arī nopietnai diskusijai par aizliegumu eksportēt tos pesticīdus, kuru izmantošana jau ir aizliegta Eiropas Savienībā.

2. Vispārīgas piezīmes

2.1. Lai sasniegtu vairākus no ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem, ir svarīgi atzīt nozīmīgo ieguvumu, ko dod apputeksnētāji un to sniegtie ekosistēmu pakalpojumi. Apputeksnētāji ir izšķirošs rādītājs, kas nosaka mūsu vides veselību, nodrošinot neaizstājamus ekonomiskus, sociālus un kultūras ieguvumus.

2.2. Komisija ir sagatavojusi pārskatu par ES apputeksnētāju iniciatīvu, kas izstrādāta, lai reaģētu uz savvaļas apputeksnētāju iznīkšanas tendenci Eiropas Savienībā. EESK atbalsta vērienīgo paziņojumu, taču secina, ka piecus gadus pēc sākotnējās iniciatīvas ir panākts niecīgs progress, īpaši attiecībā uz visu nepieciešamo datu pieejamību, kas reāli paātrinātu politikas pasākumu īstenošanu.

2.3. Apputeksnētāji ir ne tikai būtiska funkcionējošas ekosistēmas daļa, bet arī mūsu planētas dzīvības pamats. Ir zināmas tūkstošiem dažādu savvaļas apputeksnētāju sugu, no kurām pazīstamākās ir bites. Savvaļas apputeksnētāju iznīkšanu ietekmē dažādi faktori, un EESK uzsver, ka, lai tos aizsargātu, ir svarīgi izmantot piesardzības principu.

2.4. EESK atzinīgi vērtē šajā paziņojumā izklāstītos vērienīgos plānus, taču norāda, ka tas ir garš turpmāko projektu saraksts, kam būs vajadzīgs pietiekami ilgs laiks. Tā kā ir jārikojas ātri, EESK būtu gaidījusi skaidrus īstermiņa pasākumus un darbības, kuru pamatā būtu līdz šim gūtā pieredze, kā minēts ziņojumā par sākotnējo apputeksnētāju iniciatīvu⁽²⁾. Komiteja norāda, ka visās dalībvalstīs ir vajadzīga starpnozaru un vienlaikus tūlītēja rīcība, un atzinīgi vērtē Eiropas mēroga Apputeksnētāju uzraudzības un pārvaldības shēmas (EU-PoMS) ieviešanu.

⁽²⁾ COM(2021) 261 final.

2.5. EESK mudina dalībvalstis ātri vienoties un iesaistīties pasākumos, kas jāveic īstermiņā, vidējā termiņā un ilgtermiņā, un sagaida, ka šis paziņojums tiks ātri apstiprināts.

2.6. Faktori, kas ietekmē apputeksnētāju iznīkšanu

2.6.1. Apputeksnētāju sastopamību savvaļā ietekmē vairāki faktori⁽³⁾. Vissvarīgākie no tiem ir vide, augsekas neizmantošana un lauksaimnieku koncentrēšanās uz maksimālas ražas ieguvu, taču liela nozīme ir arī pilsētu un lauku iedzīvotāju rīcībai. Apputeksnētāju iznīkšanu var saistīt arī ar citiem faktoriem, piemēram, pārtikas avotu nepietiekamību, invazīvu kukaiņu un augu sugu uzbrukumiem, plēsējiem, pesticīdu izmantošanu lauku un pilsētu teritorijās, biškopju stropu apsaimniekošanas praksi un, pats svarīgākais, ar patogēniskām infekcijām, tostarp vīrusiem, un klimata pārmaiņu faktoriem.

2.6.2. Komiteja norāda, ka dalībvalstīs pastāv acīmredzama saikne starp apputeksnētāju iznīkšanu un pesticīdu patēriņu uz hektāru lauksaimniecībā izmantojamās zemes un pārtikas ražošanu⁽⁴⁾. Ārkārtas atļaujas pesticīdu izmantošanai dalībvalstīs parāda, kā praktiski risināt problēmas, lai efektīvi pārvaldītu augu aizsardzību un nodrošinātu produktu kvalitāti un kvantitāti. Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde konstatējusi, ka tikai aptuveni trešdaļai izņēmumu ārkārtas atkāpēm attiecībā uz šo neonikotinoīdu lietošanu ir pieejami alternatīvi risinājumi. EESK atgādina par Eiropas Savienības Tiesas 2023. gada 19. janvāra lēmumu lietā C-162/21, saskaņā ar kuru dalībvalstis vairs nevar piešķirt ārkārtas atļaujas produktiem, kas satur neonikotinoīdus.

3. I PRIORITĀTE. Uzlabot zināšanas par apputeksnētāju iznīkšanu, tās cēloņiem un sekām

3.1. EESK uzskata, ka steidzami ir jāpalielina dalībvalstu administratīvās spējas un sadarbība starp publiskajām iestādēm un privātā sektora dalībniekiem, tostarp pētniecības institūtiem un zinātniekiem, neatstājot novārtā lauksaimniecības nozari.

3.2. Lai izstrādātu rentablus pasākumus un izmantotu sinerģijas, ārkārtīgi svarīga ir dažādu ieinteresēto personu savstarpēja zināšanu un pieredzes apmaiņa un kopīgs darbs. Šādas visaptverošas pieejas īstenošanai ir vajadzīga efektīva politikas veidotāju, ieinteresēto personu un visas sabiedrības sadarbība.

3.3. EESK norāda, ka līdztekus apputeksnētāju iznīkšanai šajā jomā trūkst arī ekspertu. Valstu rūpes par datu vākšanas nodrošināšanu, kā arī datu apkopošanu un analīzi ES līmenī, ir jākoordinē apputeksnētājiem veltītā ES platformā, kas atvieglo brīvu piekļuvi datiem. Šāda platforma nodrošinātu iespēju ikvienam piedalīties kopīgajā darbā, veidojot atklātā pirmkoda datu kopu un pārbaudītu algoritmu un modeļu repozitoriju.

3.4. Komiteja aicina piešķirt konkrētu un ievērojamu finansējumu pētniecībai, izstrādei un inovācijai, lai apkopotu visu vajadzīgo zinātnisko informāciju un īstenotu atbilstīgas iniciatīvas apputeksnētāju iznīkšanas apturēšanai.

3.5. EESK atzinīgi vērtē to, ka pēc sākotnējās iniciatīvas pieņemšanas Komisija pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" 2018.–2020. gada darba programmā ir iekļāvusi īpašu tematu par apputeksnētājiem. Papildu finansējums apputeksnētāju pētniecībai ir jāpiešķir programmā "Apvārsnis Eiropa", tostarp arī pētījumiem par iznīkšanas iemesliem un apputeksnētāju sugu un populāciju monitoringam Eiropas Savienībā, ieskaitot pilsētu teritorijas.

4. II PRIORITĀTE. Uzlabot apputeksnētāju saglabāšanu un novērst to iznīkšanas cēloņus

4.1. EESK atzīst: lai varētu precīzāk definēt apputeksnētāju aizsardzības stratēģijas, jābūt pieejamiem datiem par apputeksnētājiem, un sagaida, ka ES un dalībvalstu līmenī tiks sasniegti konkrēti un kvantitatīvi mērķrādītāji apputeksnētāju populāciju un dzīvotņu atjaunošanai Eiropas Savienībā.

⁽³⁾ Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Eiropas pilsoņu iniciatīva – "Glābiet bites un lauksaimniekus!" (pašiniciatīvas atzinums) (OV C 100, 16.3.2023., 45. lpp.).

⁽⁴⁾ Eurostat, *Agri-environmental indicator – consumption of pesticides*.

4.2. EESK uzskata, ka ļoti svarīgs sākotnējais pasākums ir pašreizējo un iespējamo pilsētvides biotopu un apputeksnētāju tīklu kartēšana, un atbalsta Komisijas iniciatīvu mudināt pilsētas likt lietā rokasgrāmatu, kura paredzēta tādām pilsētām, kas labvēlīgas apputeksnētājiem ⁽⁵⁾. Turklāt EESK atbalsta programmas un redzējuma izveidi tādām pilsētām, kas labvēlīgas apputeksnētājiem, uzlabojot zemes izmantošanas pārvaldību, lai veicinātu apputeksnētāju daudzveidību un lai pilsētu un piepilsētu reģionos saglabātu dabas teritorijas. Komiteja jau ir paudusi viedokli, ka "visās dalībvalstīs ir rūpīgi jāpārvalda zemes resursi, nodrošinot pienācīgu līdzsvaru starp konkurētspēju un ilgtspēju, kā arī nepieciešamās finansēšanas iespējas" ⁽⁶⁾.

4.3. Lai laukos stabilizētu apputeksnētāju daudzumu un daudzveidību, ir jārada piemēroti apstākļi, apsaimniekojot lauksaimniecības zemi. EESK uzsver, ka ilgtspējīgākas pārtikas sistēmas netiks nodrošinātas bez tādas publiskās politikas, kas lauksaimniekiem nodrošina pienācīgu finansiālo atbalstu. KLP finansējums nav vienīgā atbalsta pārvaldības iespēja.

4.4. Visi pasākumi apputeksnētāju izplatības stabilizēšanai ir jānovērtē reālistiski. Iespējami pretrunīgi pasākumi ir jāizslēdz, un sistemātiski jāveicina atbilstīgu pasākumu īstenošana. EESK uzskata, ka ierosināto pasākumu īstenošanai nav skaidras pārvaldības, un pauž viedokli, ka dažādu dalībvalstu ieguldītais darbs ievērojami atšķirsies.

4.5. Lielās atšķirības pesticīdu izmantošanā uz vienu lauksaimniecības zemes hektāru dalībvalstīs rada atšķirības ne tikai dabas aizsardzībā, bet arī ražošanā. Eiropas Savienībai un dalībvalstīm būtu ātri jāizplata zināšanas un pētniecībā jākoncentrējas uz agroekoloģiju, pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu un labu IAA praksi.

4.6. EESK iesaka ieviest pārredzamu kontroles sistēmu, lai panāktu, ka importētajos pārtikas produktos tiek ievēroti tādi paši maksimāli pieļaujamie pesticīdu atlieku līmeņi, kādi noteikti Savienībā ražotai pārtikai. Komiteja jau ir aicinājusi Komisiju ātri īstenot standartu savstarpību, lai mazinātu konkurences traucējumus Eiropas lauksaimniekiem ⁽⁷⁾. Patērētājiem jābūt aizsargātiem, un kvalitatīvi produkti jāpiedāvā par taisnīgām cenām.

4.7. EESK aicina, izmantojot valstu un reģionālās saimniecību konsultatīvās sistēmas, pienācīgi izglīt lauksaimniekus par vides pasākumiem, kas ietver zema riska pesticīdu un IAA izmantošanu.

4.8. Līdz 2024. gadam ir jāizstrādā apputeksnētāju populācijas stāvokļa rādītāji, lai šos rādītājus varētu novērtēt kopējā lauksaimniecības politikā. Būtu svarīgi veikt visaptverošu novērtējumu par KLP ietekmi uz apputeksnētāju iznīkšanas novēršanu un veicināt tādu praksi, kas šo iznīkšanu apturētu. Dalībvalstīm būtu jāveicina KLP nodrošināto tehniskās palīdzības līdzekļu novirzīšana apputeksnētājiem, vienlaikus izmantojot papildu līdzekļus patērētāju un vides aizsardzībai.

4.9. Ziedošas joslas ir labs rezervuārs dažādām apputeksnētāju sugām un neapšaubāmi veicinās apputeksnētāju aizsardzību. Tomēr, ja šīs joslas sēj netālu no gruntsūdeņiem un ja augsnē joprojām saglabājas attiecīgie pesticīdi, tās var apdraudēt bites un citus apputeksnētājus. Tādēļ ziedošo joslu pētījumiem un skaidras metodikas izstrādei būtu vajadzīgs finansējums.

⁽⁵⁾ Eiropas Komisija, Rokasgrāmata pilsētām, kas labvēlīgas apputeksnētājiem.

⁽⁶⁾ Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko attiecībā uz darbības jomu, izpildes noteikumu vienkāršošanu, dalībvalstu 2030. gada mērķrādītāju noteikšanu un apņemšanos zemes izmantojuma, mežsaimniecības un lauksaimniecības sektorā līdz 2035. gadam kopīgi panākt klimatneitralitāti groza Regulu (ES) 2018/841 un attiecībā uz monitoringa, ziņošanas, progresa apsekošanas un izskatīšanas uzlabošanu groza Regulu (ES) 2018/1999" (COM(2021) 554 final) (OV C 152, 6.4.2022., 192. lpp.).

⁽⁷⁾ Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par augu aizsardzības līdzekļu ilgtspējīgu lietošanu un ar ko groza Regulu (ES) 2021/2115" (COM(2022) 305 final – 2022/0196 (COD)) (OV C 100, 16.3.2023., 137. lpp.).

4.10. Zinātniskie pētījumi⁽⁸⁾ liecina, ka savvaļas apputeksnētāju populāciju to dabiskajās dzīvotnēs var ietekmēt telesakaru antenu radītais elektromagnētiskais starojums. Turklāt 2018. gadā Eiropas Komisijas Veselības, vides un jaunā riska zinātniskā komiteja (SCHEER) elektromagnētiskā starojuma (it īpaši saistībā ar 5G) negatīvās vidiskās ietekmes risku novērtēja kā augstāko iespējamo⁽⁹⁾. Papildu novērtējumi, ko veica gan programma *Eklipse*, gan neatkarīgi pētnieki, ir apstiprinājuši, ka elektromagnētiskie lauki patiešām var kaitēt kukaiņu populācijām⁽¹⁰⁾. Komiteja aicina veikt ES pētījumu, kas sniegtu precīzus datus par šo jautājumu, un veikt vajadzīgos politikas pasākumus, lai varētu efektīvi aizsargāt apputeksnētājus.

4.11. EESK uzskata, ka, pamatojoties uz satelītdatiem, ir jāizstrādā ES mēroga gaismas piesārņojuma rādītājs, lai novērtētu un uzraudzītu reģionālo un vietējo ietekmi uz apputeksnētājiem.

4.12. ES kohēzijas politikas nodrošinātos līdzekļus var izmantot ieguldījumiem dabas un bioloģiskās daudzveidības aizsardzībā un atjaunošanā, klimata pārmaiņu mazināšanā un ilgtspējīgas pilsētu attīstības nodrošināšanā, piemēram, dabā balstītas zaļās infrastruktūras izveidē apputeksnētājiem. Šajā ziņā EESK atzinīgi vērtē Komisijas ieteikumu Nr. 11.2.

5. III PRIORITĀTE. Iesaistīt plašu sabiedrību un veicināt stratēģisko plānošanu un sadarbību visos līmeņos

5.1. EESK atzinīgi vērtē Komisijas lūgumu Reģionu komitejai palīdzēt vietējām un reģionālajām pašvaldībām īstenot apputeksnētāju iniciatīvu. Tomēr Komiteja pauž nožēlu, ka EESK, kaut arī tā pārstāv ES pilsonisko sabiedrību, ne reizi nav pieminēta ne šajā iniciatīvā⁽¹¹⁾, ne arī sākotnējā iniciatīvā⁽¹²⁾. Komiteja atzinīgi vērtē to, ka EESK būtu jāuztic īpaši pienākumi saistībā ar šīs stratēģijas popularizēšanu dažādās ieinteresēto personu kategorijās, tostarp palielinot valstu sociālo partneru, pilsoniskās sabiedrības organizāciju un iedzīvotāju informētību.

5.2. Lai uzlabotu iedzīvotāju informētību par apputeksnētāju iznīkšanu un tās ietekmi uz mūsu dzīvi, kā arī par bezdarbības sekām (tostarp ietekmi uz ekonomiku, sociālo jomu un vidi nākamajām paaudzēm), būtu jāizmanto īpaši komunikācijas instrumenti un visās dalībvalstīs sabiedriskajos medijos būtu jāpopularizē informācijas kampaņas. Ir jānodrošina finansējums labākai visas sabiedrības informēšanai, tostarp izmantojot sociālos medijus un televīzijas reklāmas klipus visizdevīgākajā raidlaikā.

5.3. EESK atzīst, ka liela nozīme ir apputeksnētājiem veltītajai sabiedroto koalīcijai⁽¹³⁾ – ES vadītai platformai, kurā apvienojušās dalībvalstis, kas apņēmušās apmainīties ar zināšanām un paraugprakses piemēriem, veikt pētījumus par apputeksnētāju saglabāšanu un piedāvāt savstarpēju palīdzību un sadarbību.

5.4. EESK aicina izstrādāt apmācības programmas, kuru mērķis būtu palielināt lauku saimniecību konsultantu, lauksaimnieku, mežsaimnieku, zemes apsaimniekotāju un ainavu arhitektu zināšanas par apputeksnētāju ekoloģiju, to identificēšanu un dzīvotņu atjaunošanu.

6. Nobeiguma piezīmes

6.1. Komisija ir sagatavojusi 42 prioritāro darbību sarakstu ar skaidri noteiktiem datumiem. Attiecībā uz ierosinātajām darbībām ir lietderīgi noteikt sīki izstrādātu sagatavošanas un turpmāko pārbaužu grafiku. Šādi izveidots grafiks būs gan vieglāk kontrolējams, gan vieglāk izpildāms visiem dalībniekiem.

6.2. EESK uzskata, ka efektīvai sadarbībai un pienācīgai resursu sadalei būs izšķiroša nozīme, lai nodrošinātu saskaņotību starp dažādiem politikas pasākumiem un instrumentiem, kas ietekmē savvaļas apputeksnētāju aizsardzību. Komiteja uzsver: lai izpildītu Komisijas paziņojumā iecerēto, liela nozīme ir atbilstošam finansējumam.

⁽⁸⁾ *Electromagnetic radiation of mobile telecommunication antennas affects the abundance and composition of wild pollinators.*

⁽⁹⁾ *SCHEER, Statement on emerging health and environmental issues (2018).*

⁽¹⁰⁾ *Risk to pollinators from anthropogenic electro-magnetic radiation (EMR).*

⁽¹¹⁾ COM(2023) 35 final.

⁽¹²⁾ COM(2018) 395 final.

⁽¹³⁾ *Coalition of the Willing on Pollinators, Promote Pollinators.*

6.3. Lai pesticīdu riska novērtēšanas un lietošanas posmā aizsargātu savvaļas apputeksnētājus, ir vajadzīgi labāki aizsardzības pasākumi. Nepieņemot drosmīgu stratēģiju pesticīdu lietošanas novēršanai, tiks apdraudēta bišu un citu apputeksnētāju nākotne, visa mūsu ekosistēma un ES iedzīvotāju nodrošinātība ar pārtiku. Ir vajadzīga lielāka pārredzamība par pesticīdu faktisko izmantošanu Eiropas Savienībā.

6.4. Komiteja uzskata, ka visefektīvākā pieeja un ideālais risinājums būtu pasaules mēroga vienošanās par sintētisko pesticīdu lietošanas samazināšanu, garantējot vispārēju apņemšanos un godīgu ekonomisko konkurenci. Šāds uzdevums tiešām var šķist ļoti grūti risināms, tāpēc ir vajadzīga visaptveroša pieeja un starptautiskajās sarunās ir jāīstojas aktīvāk. Ir jānotiek arī nopietnai diskusijai par aizliegumu uz trešām valstīm eksportēt tos pesticīdus, kuru izmantošana jau ir aizliegta Eiropas Savienībā.

Briselē, 2023. gada 13. jūlijā

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Oliver RÖPKE*
